

بسم الله الرحمن الرحيم

پیشگیری از جرائم و تخلفات رانندگی

با دیباچه دکتر شهلا معظمی
عضو هیأت علمی دانشگاه تهران

مؤلفان:

دکتر کرم جانی پور

عضو هیأت علمی دانشگاه

مختار معروفی

دانشجوی دکتری و مدرس دانشگاه

سرشناسه	جانی پور، کرم، ۱۳۵۶
عنوان و نام پدیدآور	پیشگیری از جرائم و تخلفات رانندگی
مشخصات نشر	تهران: کتاب آوا، ۱۳۹۴
مشخصات ظاهری	۱۹۸ ص
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۳۴۶-۱۵۱-۲
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	فهرست نویسی کامل این اثر در نشانی: http://opac.nlai.ir قابل دسترسی است
شناسه افزوده	معروفی، مختار، ۱۳۵۸
شماره کتابشناسی ملی	۳۸۱۷۹۹۲

پیشگیری از جرائم و تخلفات رانندگی

مؤلفان	دکتر کرم جانی پور - مختار معروفی
ناشر	کتاب آوا
طرح جلد و صفحه آرایی	میم گرافیک
چاپ و صحافی	آوا
نوبت چاپ	اول ۱۳۹۴
شمارگان	۱۰۰۰ نسخه
قیمت	۱۰۰,۰۰۰ ریال
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۳۴۶-۱۵۱-۲

نشانی دفتر مرکزی: انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، بن بست حقیقت، بلاک ۴، طبقه ۲، واحد ۴
شماره های تماس: ۶۶۹۷۴۶۴۵ | ۶۶۹۷۴۱۳۰ | ۶۶۴۰۷۹۹۳ | دورنگار: ۶۶۴۶۱۱۵۸

www.avabook.com avabook_kazemi@yahoo.com

فروشگاه کتاب آوا: اسلام شهر، خیابان صیاد شیرازی، روبروی دانشگاه آزاد اسلامی، جنب دادگستری
تلفن: ۵۶۳۵۴۶۵۱

کلیه حقوق این اثر برای ناشر محفوظ است.
هرگونه کپی برداری و تهیه جزوه از متن کتاب، استفاده از طرح روی جلد و عنوان کتاب جرم است و متخلفان طبق قانون حمایت از حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان تحت پیگرد قانونی قرار می گیرند

دیباچه دکتر شهلا معظمی

عضو هیأت علمی دانشگاه تهران

پیشرفت علوم و صنایع پس از انقلاب صنعتی اساس زندگی انسان را دگرگون ساخت. با اختراع ماشین که خود انقلابی در صنعت بود، جابجایی سریع انسان و حمل و نقل کالا ساده‌تر شد. با پیشرفت روز افزون علوم و فنون دگرگونی شگرفی در صنعت اتومبیل‌سازی پدید آمد و در پی آن در سرعت و ایمن‌سازی این وسایل تحولی رخ داد که همچنان در حال تداوم است، اما با همگانی شدن و گسترش استفاده از اتومبیل و سایر وسایل نقلیه هر روزه شاهد وقوع حوادث مرگبار و زیانبار در جاده‌ها و خیابان‌ها در تصادفات رانندگی هستیم. به نحوی که این حوادث تبدیل به بحرانی جدی برای توسعه پایدار و سلامت عمومی گردیده است.

بنابر تحقیقات پلیس راهنمایی و رانندگی در ایران روزانه حدود ۶۰ نفر در تصادفات رانندگی فوت می‌کنند. این در حالی است که تعداد معلولیت‌های جسمی و میزان خسارات و هزینه‌های مالی در سال، میلیون‌ها تومان برآورد می‌شود. توجه به آمار تصادفات ضرورت بررسی دقیق علل حوادث رانندگی، به منظور برنامه‌ریزی دقیق شیوه‌های پیشگیری از تخلفات رانندگی و کاهش حداقلی خسارات جانی و مالی ناشی از این حوادث را توجیه می‌کند.

از آنجا که رانندگی جزئی از رفتار فرهنگی افراد یک جامعه است و به عادات، نگرش‌ها، ارزش‌ها و آگاهی افراد جامعه مرتبط است، هنگامی می‌توان تصادفات را کاهش داد که عوامل موثر بر آن در یک فرهنگ خاص بررسی شود. مهم‌ترین عوامل موثر در این حوادث به ویژه تصادفات جاده‌ای را عوامل انسانی، عوامل مربوط به وسیله نقلیه، عوامل محیطی و عوامل مدیریت و نظارت می‌دانند.

در مورد عوامل انسانی، برخی محققان به رابطه مستقیم تحریک‌پذیری، درک ضعیف از خطر، رشد نیافتگی اخلاقی و خود محوری، برتری طلبی و پرخاشگری، بی‌احترامی به دیگران، جوانی، بی‌تجربگی و هیجان طلبی و خطر پذیری، جنسیت، مصرف الکل و مواد مخدر اشاره کرده‌اند.

برخی دیگر از محققین معتقدند افراد به طور طبیعی تمایل به کج رفتاری دارند اما تحت کنترل هستند. هر جامعه‌ای به منظور حفظ نظم، شیوه‌هایی از کنترل اجتماعی را به شهروندان خود اعمال می‌کند که به اشخاص اجازه می‌دهد در کنار یکدیگر همزیستی داشته باشند.

کنترل اجتماعی دو نوع است: کنترل اجتماعی مستقیم و کنترل اجتماعی غیر مستقیم. کنترل اجتماعی مستقیم زمانی است که نهادهای رسمی مانند پلیس متخلف را با مجازات و یا جریمه وادار به هم‌نویی می‌کنند.

کنترل غیر مستقیم زمانی است که جامعه دارای همبستگی اجتماعی قوی است و فرد احساس تعلق قوی به جامعه خود دارد و نسبت به جامعه احساس دین می‌کند و تعهد نسبت به اهداف و ارزش‌ها بر اساس کنترل درونی از طریق احساس تقصیر، گناه و شرم افراد را از درگیر شدن در رفتار بزهکارانه باز می‌دارد. (احمدی، ۱۳۸۴، ۸۶)

هیرشی معتقد است که اعتقاد افراد به اعتبار اخلاقی نظام هنجارهای اجتماعی و رعایت قوانین و مقررات نیز موجب احساس وظیفه اخلاقی نسبت به دیگران می‌شود و ضعف چنین اعتقادی راه را برای کج رفتاری هموار می‌کند.

در مورد عوامل مربوط به وسیله نقلیه می‌توان به نواقص فنی و تجهیزات وسیله نقلیه که از جمله عوامل مهم در بروز تصادفات جاده‌ای در ایران است اشاره نمود مانند سیستم ترمز، فرمان، روشنایی، لاستیک‌ها و دیگر نواقص فنی اشاره کرد. عوامل محیطی نیز شامل علایم جاده‌ای، جاده‌های ناهموار و غیر استاندارد، کوهستانی بودن، فقدان خط کشی‌ها و علایم هشدار دهنده و ... می‌شود.

عوامل جوی مانند وضعیت آب و هوا، برف، باران، بوران و طوفان و نبود دید کافی می‌باشد. عوامل مدیریت و نظارت نیز از نحوه و عملکرد قوانین و مقررات راهنمایی و رانندگی تا مأموران راهنمایی و رانندگی و کنترل‌های محسوس و نامحسوس جزئی از عامل کنترل و نظارت محسوب می‌شود.

دخیل بودن عوامل مختلف در وقوع حوادث رانندگی نشانگر ضرورت دخالت نهادهای مختلف چون وزارت صنعت و معدن، وزارت راه و شهرسازی، وزارت بهداشت و وزارت آموزش و پرورش و وزارت علوم و فن‌آوری ... است.

باتوجه به اینکه هیچ نهادی به تنهایی قادر به مبارزه با جرم نمی‌باشد. راهبرد پیشگیرانه از حوادث رانندگی در صورتی اثر بخش و مطلوب خواهد بود که رویکردی چند نهادی با واکنشی هماهنگ و متمرکز با ترکیب راهبرد پیشگیرانه وضعیت محور، جامعه محور و رشد مدار و ارائه برنامه‌ای منسجم و اتخاذ سیاست‌های همسو از حوادث رانندگی و نقض قوانین و مقررات راهنمایی و رانندگی پیشگیری نمایند.

برای یافتن این پرسش‌ها که:

اساسی‌ترین رویکرد راهبردی به پیشگیری از نقض قوانین و مقررات راهنمایی و رانندگی چیست؟ و از طریق چه ابزارها و مکانیسم‌هایی اقدام می‌کند و همچنین این پرسش که از بین عوامل مطرح در علل وقوع جرایم و تخلفات رانندگی کدام عامل مهم‌تر است و مهم‌ترین نهادها در پیشگیری از جرایم و تخلفات رانندگی کدام‌اند؟

مولفان این اثر جناب دکتر کرم جالی پور و آقای مختار معروفی دانشجوی دکتری حقوق جزا و جرم‌شناسی با قلمی شیوا پاسخی در خور این پرسش‌ها در نوشتار پیشرو ارائه نموده‌اند. مطالعه این اثر ارزشمند را به جامعه حقوقی کشور و به ویژه به مسئولین و سیاستگذاران پیشگیری با تاکید بر مسئولیت آموزش کودکان و نوجوانان و سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران توصیه می‌گردد. امید آنکه رویکرد چند نهادی به پیشگیری از نقض قوانین و مقررات راهنمایی و رانندگی به منظور کاهش حوادث خونبار و زیانبار رانندگی در اولویت برنامه‌های سیاستگذاران و مسئولین آموزشی و مسئولین برقراری نظم و امنیت قرار گیرد.

دکتر شهلا معظمی

۱۳۹۴/۲/۵